

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ**  
**УНІВЕРСИТЕТ**



**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ**  
**82 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**  
**ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

**Одеса 2022**

Наукове видання

Збірник тез доповідей 82 наукової конференції викладачів університету  
26 – 29 квітня 2022 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.  
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою  
Одеського національного технологічного університету,  
протокол № 13 від 24.05.2022 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,  
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,  
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

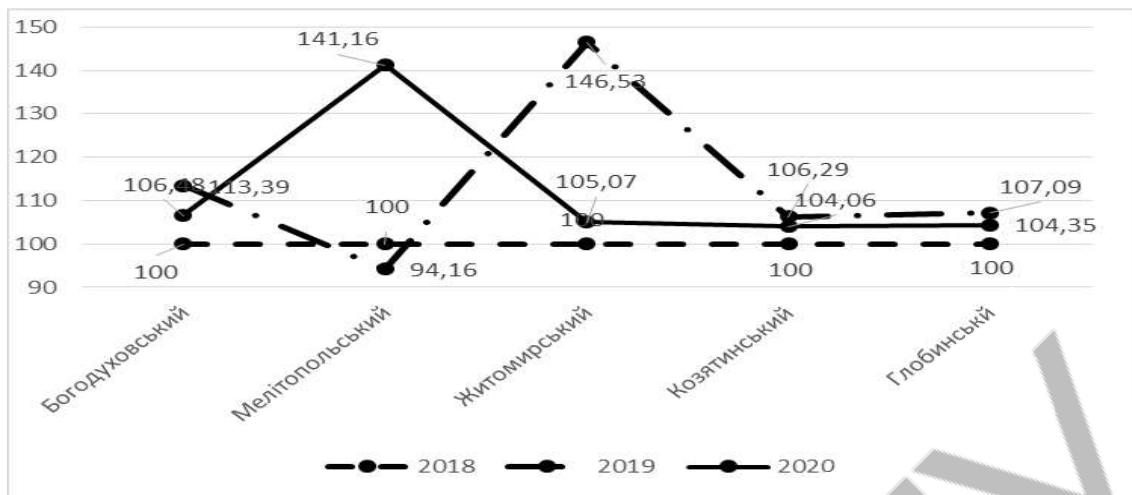
Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор  
Бурдо О.Г., д-р техн. наук, професор  
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор  
Гапонюк О.І д-р техн. наук, професор  
Жигунов Д.О., д-р техн. наук, професор  
Іоргачова К.Г д-р техн. наук, професор  
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор  
Коваленко О.О., д-р техн. наук, професор  
Косой Б.В., д-р техн. наук, професор  
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор  
Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор  
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор  
Павлов О.І., д-р екон. наук, професор  
Плотніков В.М., д-р техн. наук, професор  
Станкевич Г.М., д-р техн. наук, професор  
Савенко І.І., д-р екон. наук, професор  
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор  
Ткаченко Н.А., д-р техн. наук, професор  
Ткаченко О.Б., д-р техн. наук, професор  
Хобін В.А., д.т.н., професор  
Хмельнюк М.Г., д-р техн. наук, професор  
Черно Н.К д-р техн. наук, професор



**Рис. 2 – Темпи зростання чистого доходу, які розраховані ланцюговим способом за 2018- 2020 роки, %**

В 2019 році порівняно із 2018 роком спостерігається зростання чистого доходу по 4 м'ясокомбінатах. Лише по «Мелітопольському м'ясокомбінату» спостерігається зменшення. Проте в 2020 році, в рік пандемії, коли в 1 і 2 кварталах економіка суттєво уповільнила зростання та навіть спостерігався спад, проте за даними річної фінансової звітності всі м'ясокомбінати несподівано показали зростання як порівняно із 2018 роком, так і порівняно із 2020 роком.

Тобто можна сміливо стверджувати, що цей виклик зовнішнього середовища ми витримали достойно.

Але, подальший розвиток економіки України спостерігав ще більший виклик зовнішнього середовища – 24 лютого 2022 р. росія безжалюбно вторглася на територію нашої незалежної України. Тому спрогнозувати подальший розвиток та навіть існування м'ясокомбінатів із нашої вибірки, нажаль, неможливо.

Україна перемаже! І розквіт економіки нашої держави ще попереду!

## **СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ**

**Мініна В.О., аспірантка 3-го року навчання  
Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

В умовах економічної нестабільності, спричиненої війною, сповільненням підприємницької діяльності та значним ранжуванням реальних доходів громадян, формуються умови для збільшення кількості та рівня соціальних проблем в Україні. Одним із шляхів для виходу із вказаної ситуації є розвиток малого бізнесу соціальної направленості, оскільки саме МСП є базовою платформою для стабільного зростання у переважній більшості держав світу.

Так, соціальне підприємництво – це господарська діяльність, мета якої полягає у вирішенні соціально-значущих проблем або проведенні необхідних соціальних змін. Діяльність соціальних підприємств базується на стандартних для господарюючих суб'єктів принципах управління бізнесом та організації, однак прибуток від їх функціонування спрямовується головним чином на розвиток бізнесу, громадські справи чи соціальні цілі.

Соціальному підприємництву характерні наступні ознаки: чітко визначена та сформульована соціальна направленість господарської діяльності (наявність соціальної місії), інноваційність у вирішенні соціальних проблем в розрізі функціонування бізнесу, отримання прибутку шляхом використання підприємницьких навичок та вмінь, високий

рівень відповідальності за результати діяльності як перед окремими суб'єктами (споживачами товарів, робіт або послуг), так і перед суспільством загалом [1, с. 31-32].

З урахуванням міжнародного досвіду діяльності вказаного різновиду суб'єктів господарювання, можливо виділити декілька моделей соціальних підприємств:

1) модель підтримки підприємців – надання фінансових послуг для започаткування власного бізнесу, що актуально для розвитку малого та середнього підприємництва;

2) модель посередника ринку – постачання послуг з метою забезпечення їх доступу до ринків, що традиційно для товаровиробників сільськогосподарської продукції;

3) модель працевлаштування – надання можливості працевлаштування та професійного навчання особам з інвалідністю, безхатькам, соціально незахищеній молоді, внутрішньо переміщеним особам, жінкам, які зазнали домашнього насильства, колишнім засудженим тощо;

4) модель фінансування послуг – використання прибутку, отриманого від підприємницької діяльності, для цільового фінансування соціально-направлених програм [2].

Два останні типи соціальних підприємств – працевлаштування та фінансування послуг – є найбільш перспективними для розвитку малого бізнесу в Україні.

Цікавим питанням в розрізі заданої тематики є актуальний стан діючих на даних момент соціальних підприємств в Україні. Так, за відсутності спеціального нормативно-правового регулювання діяльності вказаних підприємств неможливим видається виокремлення критеріїв для їх ідентифікації у реальному секторі економіки країни. Загальні дані різняться: Т. Лункіна та Г. Іваненко визначають кількість таких підприємств у 46,3 тис. од. [3, с. 145], тоді як експерти проекту «EU4Youth – Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні» оцінюють цей показник на рівні 1 тис. підприємств [4], а В. Кифяк і Л. Малиш – всього 0,7 тис. одиниць [5, с. 278].

Зазвичай соціальні підприємства в Україні – це невеликі суб'єкти господарювання, часто – підприємства на одну людину. Більш ніж половина соціальних підприємств, які взяли участь в опитуванні організацією «WoodenHorseStrategies», працюють над залученням молоді, 36 % – з екологічних питань, 26 % – допомагають людям з обмеженими можливостями та 23 % – з питань гендерної рівності [4].

Конкретними прикладами суб'єктів малого бізнесу, які займаються соціальним підприємництвом в Україні, є наступні ініціативи: «RE: BAN» (утилізація використаних банерів шляхом виготовлення із відповідного матеріалу рюкзаків, гаманців, сумок тощо), київський музей в темряві «Третя після опівночі» (екскурсії проводяться незрячими гідями), львівська крамниця «Ясна річ» (продаж отриманих у вигляді благодійності речей з подальшим направленням коштів на фінансування соціальних проектів), студія транскрибування та обробки тексту «Конспектус» (залучення осіб з інвалідністю по зору до роботи у сфері аудіотранскрибування).

З огляду на важливість подальшого розвитку соціального підприємництва в Україні на платформі малого бізнесу, необхідно визначитися із головними бар'єрами у діяльності відповідних суб'єктів господарювання з одночасним формулюванням практичних порад по їх подоланню.

Так, головні перешкоди у формуванні потужного списку соціальних підприємств є: відсутність консолідованого нормативно-правового акту, завданням якого було б визначення особливостей та преференцій у діяльності суб'єктів соціального підприємництва; низький рівень інформованості суспільства щодо переваг соціального підприємництва; недостатня державна підтримка відповідних ініціатив; низький рівень фахової підготовки персоналу донорських організацій, які проводять конкурси соціальних проектів.

В свою чергу, для подолання вказаних вище бар'єрів необхідно здійснити більш якісне нормативне регулювання в частині надання податкових пільг відповідним суб'єктам (зокрема, шляхом їх лібералізації та розширення); використання інших форм прямої та непрямої підтримки соціального бізнесу, зокрема через програми сприяння його пільговому

кредитуванню, розширенню доступу до участі у публічних закупівлях та оренди державного і комунального майна; активізація інформаційно-просвітницької роботи.

Резюмуючи, необхідно зазначити, що одним із головних засобів, який зможе стабілізувати економічне становище та подолати проблеми соціальної сфери, є створення сприятливого середовища для існування малого бізнесу на соціальній платформі. З огляду на вказане, вирішення вказаної проблематики на державному рівні дозволить не тільки позитивно вплинути на макроекономічні показники держави, а й вирішити нагальні проблеми українського суспільства.

### **Література**

1. Горин В.П., Булавинець В.М. Соціальне підприємництво як інструмент диверсифікації фінансування соціальної політики. Агросвіт. 2021. № 15. С. 29–35.
2. Кіреєва О. Соціальне підприємництво як інструмент державної соціальної політики. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2011. Вип. 2 (6). URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11kobdsp.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11kobdsp.pdf)
3. Лункіна Т., Іваненко Г. Особливості розвитку соціального підприємництва: закордонний досвід. ModernEconomics. – 2019. – № 1 (5). – С. 142–147.
4. Соціальне підприємництво в Україні: Економіко-правовий аналіз / за ред. І. Каменко. EU4youth – Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні. – К.: 2020. – 37 с.
5. Кифяк В., Малиш Л. Соціальне підприємництво: проблеми та перспективи. Бізнес Інформ. 2020. – № 5. – С. 275–280.

## **РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ**

**Самофатова В.А., д.е.н., професор**

**Одеський національний технологічний університет, м. Одеса**

Теорія сталого розвитку ґрунтується на ідеї збалансованості економічних, соціальних та екологічних цілей суспільства. Слід відзначити, що концепція сталого розвитку пройшла еволюційний шлях від підготовчої фази до сучасного етапу поширення, втілення і реалізації концепції, яка отримала міжнародне визнання й потребує імплементації на глобальному, національному й мікрорівнях, що стимулюється встановленням нових правил гри для країн, корпоративного сектору та всього суспільства, закріплених в цілях сталого розвитку, досягнення яких є першочерговим завданням до 2030 р. Сьогодні, цілком обґрунтовано, можна стверджувати, що концепція сталого розвитку є квінтесенцією світової наукової думки.

Нині використовується дуже багато визначень поняття «сталий розвиток», сформульованих як окремими дослідниками, так і провідними науковими школами. Це пов'язано як зі складністю та багатоаспектністю сталого розвитку, так і розглядом його під різними кутами зору. Велика кількість дефініцій пояснюється складністю самого поняття «сталий розвиток», яке включає екологічні, економічні, соціальні та інші площини розвитку суспільства, істотних відмінностей в актуальності різноманітних проблем і пріоритетів розвитку на конкретних територіях, а також цілями дослідження і галузевою специфікою дослідників.

Нинішній етап розвитку суспільства висуває високі вимоги до творчого потенціалу фахівців. Нині важливого значення набуває методологія науки, оскільки удосконалення методологічного, системного аналізу, потребує детального пізнання процесів, що відбуваються, а також вміння досліджувати проблеми і висувати гіпотези, встановлювати тенденції та закономірності суспільно-економічних процесів, здійснювати вирішення

МОНІТОРИНГ МІКРОБІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДОЩОВИХ КОЛЕКТОРНИХ СИСТЕМ МІСТА ОДЕСИ	
<b>Мадані М.М., Гаркович О.Л., Шевченко Р.І.....</b>	306
ОЦІНКА ЯКОСТІ ЗРАЗКІВ ПИТНОЇ ВОДИ	
<b>Кузнецова І.О., Крусір Г.В.....</b>	307
ВПЛИВ СТОКІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЕКОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ПРИРОДНИХ ВОД	
<b>Мадані М.М., Гаркович О.Л., Кондратенко І.П.....</b>	309
УДОСКОНАЛЕННЯ БІОТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ	
<b>Соколова Т.І., Крусір Г.В., Сагдеева О.А. Кузнецова І.О.....</b>	310

#### **СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»**

ПОДОЛАННЯ НЕОДНОРІДНОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
<b>Дідух С.М.....</b>	312
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ НА ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
<b>Ошепков О.П., Магденко С.О.....</b>	314
СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
<b>Мініна В.О.....</b>	315
РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ	
<b>Самофатова В.А.....</b>	317
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЕРТИКАЛЬНО-ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
<b>Федорова Т.С.....</b>	318
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ В УКРАЇНІ	
<b>Фрум О.Л., Лобоцька Л.Л.....</b>	320
СУПЕРЕЧЛИВА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
<b>Павлова І.О., Павлов О.І.....</b>	322
СЕЛЕКТИВНІ ВАЖЕЛІ АНТИЦИКЛІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	
<b>Кулаковська Т.А.....</b>	324

#### **СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»**

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЮ БЕЗПЕКОЮ УКРАЇНИ	
<b>Басюркіна Н.Й.....</b>	324
АНАЛІЗ СТАНУ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
<b>Гріщенко А.В.....</b>	326
АНАЛІЗ РИНКУ ХЛІБУ ТА РИЗИКІВ ХЛІБОПЕКАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
<b>Басюркіна Н.Й., Ласкаєв О.М.....</b>	328
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТОВАРОВИРОБНИКІВ ЗЕРНА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
<b>Крупіна Н.А.....</b>	330
ВПЛИВ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<b>Бровкіна Ю.О., Константинова Т.В., Шалений В.А.....</b>	332
ЦІННІСНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ	
<b>Свистун Т.В.....</b>	334
ПРОВІДНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ У КОНТЕКСТІ ПІДНЯТТЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
<b>Немченко В.В., Колесник В.І.....</b>	336
АНАЛІЗ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
<b>Березовська Л.В.....</b>	337
АГРОПРОМИСЛОВІ ФОРМУВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
<b>Пакулєнко О.В., Басюркіна Н.Й.....</b>	338

#### **СЕКЦІЯ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»**

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ	
<b>Ніколюк О.В., Брюшкова Н.О.....</b>	340
	426